

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра анатомії, нормальної та патологічної фізіології

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ФІЗІОЛОГІЯ АДАПТАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ

підготовки магістра

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Фізіологія адаптації людського організму» підготовки магістра.

Розробник: Поручинська Т. Ф., доцент кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології, кандидат біологічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Пикалюк В. С.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології

протокол № 1 від 16.09.2025 р.

Завідувач кафедри:

(Андрій Поручинський)

© Поручинська Т. Ф., 2025

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, I2 Медицина, Медицина, «Магістр»	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання 6-й
		Семестр 11-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекцій – 10 год.
		Лабораторні – 34 год.
		Самостійна робота – 124 год.
Мова навчання	Консультації – 12 год.	
	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Поручинська Тетяна Федорівна,
кандидат біологічних наук, доцент кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології
Контактна інформація +380975595580; Poruchynska.Tatyana@vnu.edu.ua
Розклад занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Фізіологія адаптації людського організму» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти магістерського рівня.

2. Мета і завдання освітнього компонента: Метою освітнього компонента «Фізіологія адаптації людського організму» є формування у здобувачів освіти поняття про фізіологічні основи та механізми адаптації організму людини до природних, клімато-географічних та соціальних факторів середовища, до їх складного поєднання, а також до екстремальних умов середовища.

Основні завдання вивчення освітнього компонента «Фізіологія адаптації людського організму»: запропонувати здобувачам систему знань з проблем адаптації людини, адаптаційних процесів в організмі людини; сформувати уявлення про фізіологічні механізми адаптації людини до природних, клімато-географічних та соціальних умов середовища, а також до дії потужних за силою факторів, які відносять до категорії екстремальних.

3. Soft skills: Фізіологія адаптації людського організму розвиває вміння прогнозувати реакцію організму на стрес та розуміти межі норми для розрізнення захисних реакцій від патології.

Назви змістових модулів і тем	Усьо-го	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю*/Бали (200 балів) Т+УО+ВПЗ
Змістовий модуль 1. Механізми адаптації						
Тема 1. Вступ. Визначення основних понять. Історія розвитку вчення про гомеостаз	15	2	2	10	1	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 2. Загальні закономірності взаємодії організму із оточуючим середовищем	21	2	4	14	1	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 3. Механізми адаптації	21	2	4	14	1	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 4. Генотипова адаптація аборигенів. Фізіологічні механізми пристосування аборигенів до середовища. Адаптивні, конституційні типи людини	20		4	14	2	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Підсумкова контрольна робота 1	2		2			ПКР 5 балів
Разом за модулем 1	79	6	16	52	5	
Змістовий модуль 2. Адаптація організму людини до окремих чинників середовища						
Тема 5. Реакція-відповідь окремих фізіологічних систем організму у відповідь на впливи чинників різної інтенсивності	19	2	2	14	1	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 6. Вплив зовнішньої енергії та фізичних параметрів будови Землі, її внутрішньої геодинаміки на організм людини	18		2	14	2	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 7. Метеорологічні фактори і їхній вплив на організм. Адаптація до жорстких клімато-географічних умов	20		4	14	2	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 8. Соціальна адаптація людини	20		4	15	1	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Тема 9. Адаптація людини до окремих екстремальних умов середовища	22	2	4	15	1	ПТМ(5)+ВПЗ (5)/ 2 = 5
Підсумкова контрольна робота 2	2		2			ПКР 5 балів
Разом за модулем 2	101	4	18	72	7	
Всього	180	10	34	124	12	5 / 200 балів

Форма контролю*: ПТМ - перевірка теоретичного матеріалу (опитування або тестування), ВПЗ – виконання практичного завдання, ПКР – підсумкова контрольна робота.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача вищої освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітнього компоненту передбачає постійну роботу здобувачів вищої освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та лабораторних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі вищої освіти не повинні спізнюватися на заняття. Усі здобувачі на лабораторних роботах відповідно до правил техніки безпеки мусять бути одягненими в білі халати та, при потребі, мати рукавички. Перед початком заняття здобувачі повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Здобувачі вищої освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та

лабораторних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note, MOODLE) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами освітнього компоненту. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: 200-бальна шкала та 4-бальна шкала.

Оцінювання поточної успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на кожному лабораторному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Рівень володіння теоретичними знаннями та оволодіння практичними компетентностями, які розглядаються на лекційних та лабораторних заняттях, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою, а оцінка за лабораторне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою всіх видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми оцінюється за такими критеріями:

Здобувач має отримати оцінку на кожному лабораторному занятті. У разі пропуску лабораторного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 5 практичних занять, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів, що вноситься до електронного журналу (відомостей) за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено екзамен, не може перевищувати 120; у випадку ОК, де передбачено залік, – 200.

Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю у 2-тижневий термін відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності лаборанта та чергового викладача, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання лабораторних робіт здобувач не допускається до підсумкового контролю.

Терміни проведення заліку та іспиту, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які стосуються тем ВОК, можливе зарахування певної кількості годин відповідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365, MOODLE або іншого відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є **залік**.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 200 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність для зарахування ОК становить 120 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 5- бальною шкалою під час вивчення ОК впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (далі – СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою для ОК за формулою: $СА \times 40$, де СА - обчислене середнє арифметичне, 40 – перевідний коефіцієнт для ОК, де форма контролю залік. Перевідний коефіцієнт (40) є результатом співвідношення двох систем оцінювання та визначається як результат ділення максимальної оцінки за 200-бальною системою оцінювання на максимальну оцінку за 5-бальною шкалою оцінювання.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав всі види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі (хоча б одне) аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття (не більше двох за одну консультацію) та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту. Якщо здобувач освіти набрав менше, ніж 120 балів, у залікову відомість ставиться оцінка «не зараховано», а залік здобувач складає під час ліквідації академічної заборгованості. До ліквідації академічної заборгованості такий здобувач освіти зобов'язаний допрацювати всі види поточного контролю та набрати не менше 120 балів. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 200. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація» з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Дистанційний курс на платформі MOODLE
<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=439>

2. Боярчук О. Д., Грищук А.В., Грановський О.Е. Б 86 Екологія людини: навч. посіб. Полтава: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. 110 с.
3. Гончаренко М. С., Бойчук В. Д. Екологія людини. Суми: Університетська книга, 2023. 400 с.
4. Екологічна фізіологія людини. Навчальний посібник для студентів спеціальності 091 Біологія, освітньо-професійних програм Біологія, Лабораторна діагностика / укладачі: Поручинська Т. Ф., Пасичнюк І. Ф., Поручинський А. І. Луцьк, 2021. 272 с.
5. Ситнікова І. О., Филипчук Т. В. Екологія людини : теорія і практика : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 248 с.